دیدو بۆچوونەکانی مستەفا شەڵماشی

ئەندامی دەفتەری سیاسی و نوێنەری دەرەوەی حیزبی دێموکڕاتی کوردستان

ئامادەکاری دیمانە: ڕەحمان نەقشی

سەرچاوە
Serchawe

داواکاری

زۆر بەڕێز هاوڕێ کاک مستەفا شەڵماشی وێرای سڵاوێکی گەرم، بۆ تاوتۆ و کەنگەشەی ڕووداوەکانی نێونەتەوەی و ڕۆژهەڵاتی نێوەراست و کوردستان بەگشتی و هەلومەرجی ڕۆژهەڵاتی کوردستان بە تایبەتی، ئەم پرسیارانەی خوارەوە کە بەدڵنیایەوە بەشێکی زۆری ئەم پرسیارانە هی چین و توێژەکانی خەڵکن ئاراستەی جەنابت و کۆمەڵێک کەسایەتی سیاسی حیزبی و غەیرە حیزبی ڕۆژهەڵاتی کوردستان دەکەین و کۆی ئەم دیمانانە لە تۆیی نامیلکەیک دەیخینە بەر دیدی کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان. هەر بۆیە داوای لە جەنابتان دەکەین بە وەڵامی ئەرینی ئەم بەرهەم دەوڵەمەندتر بکەن.

پێشەکی زۆر سپاستان دەکەم.

بەرێز و حورمەتەوە رەحمان نەقشی

پرسیارەکان:

* هەڵسەنگاندنێک لەسەر هەولومەرجی هەنوکەیی نێونەتەوەیی و ڕۆژهەڵاتی نێوەراست؟

وەڵام: هەل و مەرجی نێونەتەوەیی لە ڕاستی دا خەریکە بە قۆناغێکی تازەی پەیوەندییە نێونەتەوەییەکان دا تیدەپەڕێ. قۆناغێک کە تاروپۆی پەیوەندییە نێونەتەوەییە ئاسایی و بە قانونمەند کراوەکان لێک هەلدەوەشێنێ. ئەوەی لەم سەردەمەدا لە هەموو شتێک زیاتر بایەخی پێ دەدرێ و حیسابی لەسەر دەکرێ، ئابوری و هێزە. ئەو دو فاکتۆرە جێگای ئیدەئۆلۆژی و قانونمەندیان گرتوەتەوە. بەدوای لە نێوچوونی دنیای دوو جەمسەری و هەڵوەشانەوەی بلۆکی سۆسیالیستی دا، بە ڕووخانی دیواری بەرلین، بە سەرهەڵدانی نا ئارامیەکان لە باڵکان، بە شەڕی ئەفغانستان، بەهاری عەرەبی کە گۆڕا بۆ دۆزەخی عەرەبی و سەرهەڵدانەوەی چەند زلهێز لە ڕاددەی نێونەتەوەیی دا، ئاڵ و گۆڕێکی قوول بەسەر هەل و مەرجی نێو نەتەوەیی دا هاتوەتە ئاراوە کە تێیدا فاکتەری هێز و فاکتەری ئابوری قسەی یەکەم دەکەن. جگە لەوانەش سەرهەڵدانی هێزە توندڕەوە ئیسلامیەکان و بەتایبەتی داعش، بە ڕواڵەت بەرەیەکی زۆر بەرفراوانی دژی تیرۆڕی دروست کردوە کە بۆ ماوەی کاتی زۆر کێشەی دیکە وەلانراون و تەنانەت هێندێک هێزی دژبەری یەکتریشی لێک نیزیک کردوەتەوە. ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست دەتوانم بڵێم پشکی شێری لەو ئاڵ و گۆڕانە بەرکەوتووە. هەم بە هۆی ئاڵۆزیەکانی وڵاتانی عەرەبی،

بەتایبەت سووریە و عێراق و هەم بە هۆی سەرهەڵدانی داعشەوە. ڕژێمی کۆماری ئیسلامیش لەو نێوەدا بۆخۆی فاکتەرێکی گەورەی بێ سەباتی و سەرهەڵدانی ئاژاوەیە. کۆماری ئیسلامی بە قازانجی خۆی جیاوازیە مەزهەبی، نەتەوەیی و فەرهەنگیەکانی قۆزتوەتەوەو بە درێژایی و پانتایی هەموو ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست سەرگەرمی ئاژاوە نانەوەو خۆش کردنی ئاگری شەڕی مەزهەبیە، تا لەو نێوەدا لە ئاوی لیڵ ماسی بگرێ. هەموو ئەو کێشانە کارێکی ئەوتۆیان کردوە کە بە جیددی بیر لە چاوپێداخشاندنەوە بە نەخشەی ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست دا بکرێتەوە. شیرازەی هێندێک دەوڵەتی وەک سووریە، عێراق، لیبی و یەمەن لێک هەڵوەشێ و زووربەی وڵاتانی ناوچەش لە کێ بەرکێی خۆنیشاندان و شەڕی نیابەتی دا تێوە گلاون. ئێستا بە تایبەت وڵاتە بە هێزەکانی ناوچە، وەک تورکیە، ئێران و عەرەبستانی سعودی هەموویان هەریەک بە جۆرێک لە شەڕ و کێشەکانی ناوچەدا بەشدارن. زووربەی وڵاتە خاوەن هێز و بە نفوزەکانی دنیاش وەک ئەمریکا، ئوروپا و ڕوسیە لە ناوچەدا حزووری نیزامیان هەیە. دیارە هەموویان بە ناو بۆ لە ناوبردنی تیرۆر، بەڵام هەریەکە و ئەجندایەکی تایبەت بە خۆی هەیە، کە لە کۆتایی دا ئەجندای هیچکامیان لە گەڵ ئەوی دی نایخوێنێتەوە، بەڵام هەمووشیان لە ژێر سێبەری خەتەری تیرۆریزم دا یەکتر تەحەممول دەکەن. جێگای ئاماژەیە کە بەو هەموو دام و دەزگا سەربازیەشەوە، هیچ کام لە هێزەکان بە ئەندازەی هێزی کوردی لە ڕاگرتن و تێکشاندنی داعش دا کاریگەر نەبوون. بەو هۆیەوە هەم لە باشووری کوردستان و هەم لە ڕۆژئاوای کوردستان، کورد توانیویەتی میداڵی قارەمانی شەڕی دژی تیرۆر بە دەست بێنێ و لە ڕاددەی نێونەتەوەیی دا سەرنجێکی زۆر بۆ لای خۆی ڕاکێشێ و زەمینەیەکی لەبار بۆ هێنانە بەرباسی مافی دیاریکردنی چارەنوسی خۆی ئامادە بکا.

⁕ هەلومەرجی ئێستای کوردستان چوون هەلدەسەنگینی؟

وەڵام: هەل و مەرجی کوردستان بە شیوەیەکی گشتی زۆر لە قۆناغەکانی ڕابردوو لەبارترە. ئێستا لە دنیا دا وەک لێقەوماو و قوربانی چاو لە کورد و کوردستانیان ناکرێ، بەڵکوو لە ڕاستی دا دنیا بۆ جارێکی دیکەو لە کەش و هەوایەکی دیکەدا کوردی کەشف کردوەتەوە. لە نەزەر خەڵکی دنیاوە کورد گەلێکی گەورەی ئاشتیخواز و بەهێزە لە ناوچەی ڕۆژهەلاتی ناوەڕاست دا کە دەتوانێ فاکتەرێکی بەهیزی سەبات، پێکەوە ژیان و گەشەکردنی دیموکراسی بێ لە ناوچەکەدا. هەربۆیەش بە باوەڕی من زەمینە زۆر ئامادەیە کە کورد لانی کەم لە دوو بەشی باشور و ڕۆژئاوادا بە مافی دیاریکردنی چارەنوسی خۆی بگا. جا ئەوە کورد بۆخۆیەتی کە چەندە بە لێبڕاویەوە هەنگاو دەنێ و بێ ترس دێتە مەیدان و لەو دەرفەتە زێڕینە کەڵک وەردەگرێ. ئەوەی جێگای داخە ئەوەیە کە کورد بۆخۆی یەکگرتوو نییە و نرخی خۆشی نازانێ. جێگای داخی زۆرتریش ئەوەیە کە نەوەیەک لەکورد پێگەیووە و هاتووەتە نێو مەیدانی سیاسیەوە کە سیاسەت زۆرتر وەک بازرگانی بۆ خۆشگوزەرانی چاو لێدەکا تا ئامڕازێک بۆ بەدەستهێنانی مافی نەتەوەیی. سەیرەکە لەوە دایە کە هەرچەند زەمینە بۆ بەدەستهێانی مافی نەتەوەیی لەبارتر دەبێ، سیاسیە کوردەکان زۆرتر لە ویستی نەتەوەیی دوور دەکەونەوە. ئێستا هەل و

سەرچاوە
Serchawe

مەرجێک هاتووەتە پێشێ کە دەبوو حیزب و ڕێکخراوە کوردیەکان و کەسایەتیە سیاسیەکانی بە کەمتر لە مافی دیاریکردنی چارەنوس ڕازی نەبن و لە نێو خەڵکی کوردستان دا کار بکەن بۆ بە جەماوەری کردنی دروشمی سەربەخۆیی، کەچی بە پێچەوانەوە ئاستی داخوازیەکان لە لایەن هێندێک حیزب و کەسایەتی سیاسیەوە تا ڕاددەیەک دابەزیووە کە وێناچێ ئامانج مافی دیاریکردنی چارەنوسی نەتەوەیی بێ.

* باکوور و ڕۆژئاوایی کوردستان؟

وەڵام: ئەوەندەی پەیوەندی بە ڕۆژئاوای کوردستانەوە هەبێ، هەنگاوێکی زۆر خێرای ناوە بەرەو دروستکردنی هێزی نەتەوەیی و ئازایەتی خۆی لە مەیدانی شەڕ دا سەلماندوە. لە تاقیکردنەوەی ڕۆژئاوا دا خاڵی بەهێز زۆرن کە دەکرێ تەنانەت لە بەشەکانی دیکەی کوردستانیش دا کەڵکیان لێ وەربگیرێ. بۆ وێنە ڕۆڵی ژنان لە مەیدانی سیاسەت و بەرگری دا، سەنگەر چۆڵ نەکردن و نواندنی قارەمانەتیەکی بێ وێنە لە شەڕی نێوشار دا وەک لە کۆبانێ ڕووی دا و نەزم و دیسیپلینێک کە بە ماوەیەکی کورت توانی بە دەستی بێنێ و خۆی لە ڕێکخراوێکی سیاسی دا ڕێکخا. جگە لەوەش ڕێکخستنی ئیداری بەرفرەوان و وەدەستگرتنی کارو باری بەڕیوەبەری لە ناوچەکانی ژێر دەسەڵاتی دا و وەڕێخستنی سیستمی خوێندن، تەنانەت بە زمانی کوردیش. هەر وەها جم و جوڵێکی دیپلۆماسی باش کە تێیدا بە باشی لە توانا سەربازیەکان کەڵک وەرگیراو هاوپەیمانی لەگەڵ گەورەترین زلهێزی جیهان کە ئەمریکا بێ بەسترا. لە گەڵ ئەوانەش بەداخەوە هێندیک خاڵی نەرێنی لە شێوەی هەڵس و کەوت لەگەڵ جیابیران و حیزب و ڕێکخراوی دیکە دا بەرچاو دەکەوێ. بەداخەوە تا ئێستاش مەجال بە حیزب و ڕێکخراوە جیا بیرەکان نەدراوە لە دروستکردن و بەڕیوەبردنی دامەزراوە مەدەنی، ئیداری و سەربازیەکان دا بەشداری بکەن و تەنانەت ڕێگریشیان لێ کراوە. هەوڵ نەدراوە بۆ دروستکردنی یەکیەتی لە نێو ڕیزەکانی جوڵانەوەی خەڵکی ڕۆژئاوای کوردستان دا. سەرەڕای ئەوەش ئەو بەشە لە کوردستان ئێستاش کاتی لەبەر دەست دایە و دەرفەتی ئەوەی بۆ ڕەخساوە کە زەمینەیەکی باش بۆ بەدەستهێنانی و ئیدارەکردنی مافی دیاریکردنی چارەنوس پێک بێنێ. لە باکوری کوردستانیش سەرەڕای ئەوەی کە هەل و مەرجی دوای سەرهەڵدانەوەی شەڕ و لە بارانی وت و وێژەکانی ئاشتی بە قۆناغێکی دژواردا تێپەڕ دەکا، بەڵام کورد ئامرازی خەبات و تێکۆشانی زۆر کاریگەری بەدەستەوەیە. لەگەڵ ئەوەش کە هەل و مەرجەکە دژوارتر بووە لە دوو ساڵ لەمەوبەر بەڵام چالاکی کوردەکان بەردەوامە و هەم خەباتی شار و هەم خەباتی شاخ بە گوڕ و تینەوە درێژەی هەیە. زیندان، شەقام، گوندەکان، شاخەکان و دەرەوەی وڵات هەموویان گۆڕەپانی خەباتن و گومان لەوەدا نییە کە ئەو خەباتە فرەڕەهەندە ڕۆژێک لە ڕۆژان بە ئەنجامی خۆی دەگات و باکووری کوردستان سەرووەری خۆی بەدەست دێنێ. دیارە پێویستە کە ئیشارەیەکیش بەوە بکەین، کە بەستراوەیی وڵاتی تورکیە بە دنیای ئازادەوە، تا ڕاددەیەک پێشگری لەوە کردوە کە دەوڵەتی تورکیە بە گشتی و ئیدارەی ئەردۆغان بە تایبەتی بتوانن بە کەیفی خۆیان ئەسپی سەرکوت تاودەن.

* باشووری کوردستان و ریفراندۆم و پرسی سەربەخۆیی؟

وەڵام: لە باشووری کوردستان سەرەڕای گرفتی ئابووری، شەڕی داعش، ناکۆکیەکان لەگەڵ بەغدا و گەندەڵی ئیداری، بەخۆشیەوە زۆر هەنگاوی گەورەش هاویژراوە بۆ دانانی بناغەکانی دەوڵەتی کوردی. ئێستا کوردستان بۆخۆی نەوت دەردێنێ و لولەی هەناردەکردنی گەیاندوەتە بەندەری جیهان. خاوەنی هێزێکی نیزامی ڕێک و پێکە و هەرچەند دوو فەرماندەیی لەسەرە، بەڵام هەردووک هێزەکە تابعی یەک وەزارەتە و هەردووک هێزەکەش خاوەنی کادری نیزامی پیویست، چەک و چۆڵی باش و ناوەندی پەروەردەیی باشە. جگە لەوەش ئەو هێزە کە پێکهاتووە لە هێزی پێشمەرگە، لەباری ئیدەئۆلۆژیەوە نەتەوەییە و ئامادەیە بە گیان سنورەکانی کوردستان بپارێزێ، چونکە هەر بە خوێنی خۆشی نیزیک بە تەواوی ناوچە کانی باشوری کوردستانی ئازاد کردوە و دەی پارێزێ. پێشمەرگە سەرەڕای ناکۆکیە سیاسیەکان وەک پۆڵا لە سەنگەرەکانی بەرگری لە کوردستان دا ڕاوەستاوە. جگە لەوەش پێشمەرکە وەک هیزێکی پارێزەری ئاشتی، پێکەوە ژیان و مرۆڤدۆست لە جیهان دا ناسراوە و لە شەڕی دژە تیرۆڕ دا پلەی یەکەمی قارەمانیەتی بەدەست هێناوە. ئێستا لە لایەن زووربەی وڵاتانی جیهانەوە ناسراوە و یارمەتی دەکرێ. لە باشووری کوردستان دا حکومەتی خۆجێیی ماوەیەکی دوور و درێژە دامەزراوە و خاوەنی کابینەی خۆی و پارڵەمانە و ئەزمونی بەرێوەبەریی بەدەست هێناوە. هەروەها کونسولگەری زۆربەی وڵاتە گرنگەکانی جیهان لە هەولێری پایتەخت دامەزراون و ڕاستەوخۆ دەگەڵ حکومەتی هەرێم کاری دیپلۆماسی دەکەن و قەراردادی درێژ خایەنی ئابووری لە گەڵ دەبەستن. بە پۆل لاوانی کورد دەنێردرێنە دەرەوە بۆ بەرنامەی توانا سازی و لە کوردستانیش دەیان زانکۆ دانداراون کە پسپۆڕەکانی وڵاتانی دەرەوە و کوردستانی خەریکن بناغەی سیستمێکی زانیاری باش دادەمەزرێنن. جگەلەوە حکومەتی هەرێم هەر ئێستا وەک دەوڵەتێک لە گەڵ دنیای دەرەوە پەیوەندی هەیە. سەرۆک، سەرۆک وەزیرانی و وەزیرەکانی و ئەندام پارڵەمانەکانی لە دنیای دەرەوە دا بە ڕەسمی وەردەگیرێن و بانگ دەکرێن بۆ کۆنفرانس و کۆنگرە نێو نەتەوەییەکان. لە ڕاستی دا دەوڵەتی کوردی لەو بەشەی کوردستان دا تەنیا ڕاگەیاندنەکەی ماوە، دەنا دروست بووە.

دیارە ریفراندۆمیش کە بەرێوە بچێ و کوردستانیان بە هەموو جیاوازیەکانی نەتەوەیی، دینی و مەزهەبیەوە بەشداری تیدا بکەن و بەڵێی بۆ بڵێن، ئیدی ماندانی نیشتمانیش وەردەگرێ و وەڵاتان بەهانەیەکیان نامێنێ کە قەبوڵی نەکەن. بە باوەڕی من کوردستانیان لەو بەشە دا بە هیچ شێوەیەک و لە ژێر هیچ فشارێک دا نابێ پاشەکشە لە ریفراندۆم بکەن و پێویستە لە وەختی دیاریکراو دا بەرێوەی بەرن. باشووری کوردستان ئەو دەرفەتەی لەبەر دەمە و نابێ لە قیس خۆی بدا. ئەوانەی بە بەهانەی جۆراوجۆر موخالیفی بەرێورەچونی ریفراندۆمن، یا هیچ لە هەل و مەرجەکە حاڵی نین، یا بە ڕاستی دژی سەربەخۆیی و مافی دیاریکردنی چارەنوسن بۆ ئەو گەلە کە سەدان هەزار قوربانی بۆ ئەو مافە داوە. ئەگەر ریفراندۆم دوا بخرێ خەتەری ئەوە هەیە کە دوژمنانی کورد لەو هەلە کەڵک وەرگرن دەیان پیلانی ئەوتۆ ڕێکخەن کە هیچکاتێک

سەرچاوە
Serchawe

دەرفەتی ریفراندۆم پێک نەیەتەوە. جگە لەوەش ئەگەر شەڕی داعش تەواو بێ و حکومەتی عێراق بەهێز بێتەوە، هیچ دوور نییە جارێکی دیکە هێرش بکاتەوە سەر کوردستان و ئەوەندەی هەشە لە بەینی بەرێ و دیسان کوردستان ببێتەوە زیندانێکی گەورە بۆ کورد. کاراکردنەوەی پەرلەمان و دەنگدانی بە ریفراندۆمی سەربەخۆیی، ئاسۆی داهاتوی باشووری کوردستانی ڕووناکتر کردوە و دەبێ هیوا بخوازین کە لە کۆتایی بزووتنەوەی گۆڕانیش بێتە پاڵ پرۆژەکەو بەشداری بکا لە کاراتر کردنەوەی پارلەمان و تێپەڕکردنی پرۆسەی سەربەخۆیی.

⁕ وەک کەسایەتی سیاسی بە ئەزموون و دێرینی رۆژهەڵاتی کوردستان دید و بۆچوون و هەڵسەنگاندنت لەسەر ئەم خالانەی خوارەوە چێیە:

⁕ شۆڕشی گەلانی ئێران و کورد

وەڵام: شۆڕشی گەلانی ئێران تەنیا تا قۆناغی ڕووخانی ڕژیمی پاشایەتی دەکرێ بڵێین شۆڕش بوو و هی گەلانی ئێرانیش بوو. هەر زۆر زوو لە لایەن ئاخوندەکانەوە بە ڕێبەرایەتی خومەینی دەستی بەسەر دا گیراو بە لارێ دا براو کرا بە ئامرازی دامەزراندنی ڕژیمێک کە خەڵک خۆزگە بۆ زەمانی شا بخوازن، بە هەموو خراپەو جینایەتەکانیشیەوە. کوردیش هەرچەند یەکێک لە هیزە سەرەکیەکانی شۆڕشی دژی ڕژیمی پاشایەتی بوو، بەڵام ئەوەی پێی بڕا ماڵوێرانی و قوربانی دانی زۆرتر بوو. دیارە کورد یەک شانازی گەورەی مێژوویی بەدەستهێنا، بەهۆی ئەوەی کە هەر لەسەرەتاوە دژی دامەزراندنی دەوڵەتێکی مەزهەبی کۆنەپەرست بوو و دەکرێ بڵێین تەنیا نەتەوە بوو لە ئێران دا کە دەنگی بە دامەزراندنی ئەو سیستمە دژی گەلیە نەدا.

بەدوای سەرکەوتنی شۆڕشی گەلانی ئێران بەسەر ڕژیمی دیکتاتۆر و کۆنە پەرستی پاشایەتی دا کورد زۆر ئازایانە هاتە گۆڕەپانی خەبات و لە ماوەیەکی کورد دا بەشێکی بەرفرەوان لە خاکی ڕۆژهەڵاتی کوردستانی ئازاد کرد. ئەوەی جێگای ڕەخنەیە لە حیزب و ڕێکخراوەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان بە گشتی و حیزبی دێموکڕاتی کوردستان بەتایبەتی، ئەوەیە کە لە ماوەی نیزیک بە شەش ساڵدا کە زووربەی ناوچەکانی کوردستانیان بە دەسەتەوە بوو بناغەی حکومەتێکی خۆجێ و نەتەوەییان دانەمەزراند و هەوڵیان نەدا بۆ دامەزراوەی، فەرهەنگی، ئیداری، ئابوری و کۆمەڵایەتی لە کوردستان. ئەوەی کرا تەنیا کردنەوەی چەند قوتانخانەی سەرەتایی و هەڵبژاردنی شوراکانی شار و دێ بوو ، کە ئەویش ڕەقابەتێکی زۆر ناسالمی حیزبی تێدا بوو.

سەرچاوە
Serchawe

* نەتەوە بندەستەکانی دیکەی ئێران و کورد

وەڵام: نەتەوە بندەستەکانی ئێران بە داخەوە هەمویان لە یەک ئاستی گەشەکردنی بیری نەتەوەیی دانین. گەورەترین نەتەوەی بندەستی ئێران کە ئازەریەکان بێ، زۆرتر گرنگی دەدا بە باری ئابووری و مەزهەبی هەتا مەسەلەی نەتەوەیی. ئازریەکان چ لە ڕژیمی پاشایەتی دا و چ لە ڕژیمی کۆماری ئیسلامی دا زۆرتر هەوڵیان داوە خۆیان لەگەڵ دەسەڵاتی ناوەندی بگونجینن، تێیدا بەشداربن و ئیمتیازی سیاسی و ئابووری بەدەست بێنن. تەنانەت لە چوارچێوەی ئەو بەشە دەسەڵاتەش دا کە بەدەستیان هێناوە خۆیان بە مەسەلە نەتەوەیی، فەرهەنگی و کولتوریەکانی خۆیانەوە ماندوو نەکردووە زۆرتر بە دەسەڵات و ئابوریەوە نوساون. ئەوە بەداخەوە یەکێک لە گرفتەکانی نەتەوە بندەستەکانە لە ئێران. بلوچەکان تا ڕاددەیەک دەنگی ناڕەزایەتیان دەربڕیووە، کە ئەویش بەداخەوە زۆرتر هێژەمۆنی مەزهەبی بەسەردا زاڵە تا نەتەوەیی. عەرەبەکان لەو ساڵانەی دوایی دا دەنگیان هەڵبڕیووە کە ئەویش جارێ زۆر جەماوەری نەبووە و لە چوارچێوەی ڕووناکبیران دا ماوەتەوە. تورکمەنەکان کە هیچ دەنگیان نایەو تا ئێستا جوڵانەوەیەکی جیددی تێدا بەدی ناکرێ. تەنیا نەتەوەی کوردە کە بە گەشەی نەتەوایەتی گەیشتووەو لە پێناوی بەدەستهێنانی مافی نەتەوەیی دا قوربانیەکی زۆری داوە. بەڵام بەداخەوە لەو مەیدانەدا بە تەنیا ماوەتەوە. ئەگەر هەموو نەتەوە بندەستەکانی ئێران بە ڕاددەی کوردەکان لە مەیدان بان، گومانم لەوەدا نییە کە ئێران لە مێژ بوو حکومەتێکی فیدراڵی پێشکەوتوی ئەوتۆی لێ دادەمەزرا کە دەکرا وەک ئولگو بۆ وڵاتە فرەنەتەوەکانی دیکەی دنیا چاوی لێ کرابایە.

* وەزعی ئێستای ئێران بە گشتی داهاتووی کۆماری ئیسلامی ئێران ؟

وەڵام: ئەگەر بمان هەوێ ئەم پرسیارە بە تێر و تەسەلی وەڵام بدەینەوە، پێویستە لە کتێبێکی چەند بەرگی دا هەڵسەنگاندنێکی دوور و درێژ بکەین. بەڵام زۆر بەکورتی دەتوانم بڵێم کە ئێرانی ئێستا لە ژێر تەوژمی دوو هێزی سەرەکی دا بە دایم ئێسقانەکانی تێک دەخرمێن و سەرەڕای ئەوەی کە ئیمکاناتێکی مرۆیی و ئابوری زۆر گەورەی هەیە، لە کاروانی گەشەکردن و پێشکەوتن بەجێ دەمێنێ. هێزی یەکەم حکومەتی کۆماری ئیسلامیە کە هەرچەند نەیتوانیوە بەو جۆرەی کە دەیهەوێ گەلانی ئێران بخاتە ژێر هێژەمۆنی بۆچوونی خۆیەوە، بەڵام چەندین دام و دەزگای سەرکوتکەری دامەزراندووە کە ڕۆژانە لە هەوڵی ئەوەدان کە نەیەڵن جامی کۆمەڵانی خەڵکی ئێران لەسەریەوە بڕژێ و دام و دەزگا ئەهریمەنیەکەی تێکەوە پێچێ. جگە لەوە ڕژیم چەندین دامەزراوە و بنیاتی لشکری و جاسوسی و میلیشیایی لە وڵاتانی دەورو بەری دەمەزراندووە هەر لە عێراقەوە تا یەمەن بە شێوەیەکی ئاشکرا دەستتێوەردان دەکا، یا شەڕی نیابەتی وەڕێ دەخا هەر بۆ ئەوەی ژێلەمۆی ڕق و توڕەیی کۆمەڵانی خەڵکی خۆی نەگەشێتەوە و نائارامی نەگاتە دەروازەکانی خۆی. بۆ ئەوەش بە

شێوەیەکی زۆر دەستبڵاو ئیمکاناتی ماددی و هێزی ئینسانی ئێران لە وڵاتەکانی دەوور و بەردا بە فیڕۆ دەدا. هێزی دووەم کۆمەڵانی خەڵکی ئێران و چینی مامناوەندی و رووناکبیریی ئێرانە کە هەرچەند ستراتیژیەکی یەکگرتوو نەخشە ڕێگایەکی چارەنووس سازی نییە، بەڵام رۆژانە بە شێوەی جۆراوجۆر لەگەڵ دام و دەزگای ئەهریمەنی کۆماری ئیسلامی دەرگیرە. گرفتی هێزەکانی دژبەری کۆماری ئیسلامی ئەوەیە کە یەکگرتوو نین، بەرنامەی درێژ خایەن و لێبڕاو و یەکلا کەرەوەیان نییە. زۆرجار بە ئاڵ و گۆڕی زۆر بچوک دڵخۆش دەکەن و بەشێکی بەرچاویان ساویلکانە پێیان وایە دەکرێ لە ڕێگای ڕیفۆرمەوە کۆماری ئیسلامی بگۆڕی. ئەو بۆچوونە زۆرجار هێز و پتانسێلی کۆمەڵانی خەڵک بە خۆڕایی مەسرەف دەکا و کاتێک هیچ بەرهەمێکی لێ ناکەوێتەوە دەبێتە هۆی نائومێدی و دڵساردی خەڵک و ڕژیم لەو وەزعە کەڵکی زۆر وەردەگرێ. دیارە بەشێکیش لەو بە ناو ئۆپۆزیسیۆنە هیچ کاریکی نییە جگە لە درێژکردنەوەی تەمەنی کۆماری ئیسلامی، ئەوە لە باری سیاسیەوە. لە باری کۆمەڵایەتی، فەرهەنگی ئابوریشەوە کە وەزعێکی زۆر شپرزەی هەیە. هەر ئەوەندە بەسە کە ئیشارە بەوە بکەین کە زۆرترین ژمارەی گیرۆدە بە ماددەی هۆشبەری هەیە لە دنیادا، فەحشا تەنانەت بە ناوی مەزهەبەوە دەکرێ و گەیوەتە سیننی ژێر ١٦ ساڵ، ڕاددەی بێکاری لە ٣٠٪ زیاترە کە ڕیکۆرد شکێنە لە دنیا دا و تەنانەت لە نێو لاوانی دەرسخوێندوو و پسپۆڕیش دا لە سەروی ٢٠٪ ە وەیە، زۆرترین ژمارەی پەنابەر و موهاجیری هەیە بۆ دەرەوە، دزی و گەندەڵی هەتا ژێر بەرماڵەکەی ڕێبەر چووە و لە ژمارەی میلیاردی کەمتر هەر بە دزیش حیساب ناکرێ.

⁕ ئیدارەی سیاسیی ئێران لە داهاتوو ؟

وەڵام: ئەو چوارچێوە سیاسیەی کە پێی دەگوترێ ئێران، نیزیکەی ١٠٠ ساڵ دەبێ کاری بۆ دەکرێ کە ببێتە دەولەت - نەتەوە هەر بەناوی ئێران. ئەوە لە کاتێک دایە کە پێکهاتەی ئێران یەک نەتەوە نییە و نەتەوەیەکیش بە ناوی ئێرانی بوونی نییە. ئەو پرۆسەیە کە تا ئێستا بە درێژایی هەموو ئەو ساڵانە سەرمایەی ئینسانی و ماددی گەلانی نێو ئێرانی بە فیڕۆ داوە، سەرکەوتوو نەبووە. چونکە نەیتوانیوە گەلانی ژێردەستەی ئێران بتوێنێتەوەو لە هەویرەکەیان و نەتەوەی باڵادەست، نەتەوەیەک دروست بکا بە ناوی ئێرانی. لە ڕاستی دا ئەو پرۆژەیە کەلێنی گەورەتریشی خستووەتە ناو گەلانی ئێران بە جۆرێک کە بەشێکی زۆر لە دانیشتوانی ئێران هیچ هەستێکیان نیسبەت بە ئێرانی بوون نییە. کەوابوو داهاتووی ئێران لە دوو سەناریۆ زیاتر هەڵناگرێ. یەکەم ئەوەی کە نەتەوەی فەرمانڕەوا دان بە فرەنەتەوەبوونی ئێران دا بنێ و بە هەموو نەتەوەکان ئێرانێکی فیدراڵی دێموکراتیک دابمەزرێنن کە لە سەر بناغەی پێکهاتە نەتەوەییەکان و جوغرافیاکەیان بە شێوەیەکی شەراکەتی کە هەموو نەتەوەکان تێیدا شەریک و یەکسان بن لە ناوەند و لە ناوچە نەتەوەییەکانی خۆشیان دا سەربەخۆ بن. دووەم ئەوەی کە ئێرانێک بە شکڵ و قەوارەی ئێستا نامێنێ و بە هەر ماوەیەک بەشێکی لێ دەبێتەوە. حاڵەتیکیش ئەوەیە کە هەروەک خۆی بمێنێتەوە و هەتا بێ زۆرتر لە زەلکاوی قەیران و دووبەرەکی نێوخۆیی ڕۆ بچێ، کە ئەوە سەناریۆی داهاتوو نییە، بەڵکوو بێ داهاتویە و ڕۆژێک لە ڕۆژان هەر کۆتایی دێ.

سەرچاوە
Serchawe

⁕ دروشمی روخانی ریژیم

وەڵام: دروشمی ڕووخان خودی ڕژیم لە مستی ئۆپۆزیسیۆنی ناوە. ڕژیم هیچ ڕێگایەکی دیکەی نەهێشتوەتەوە بۆ ئەوانەی کە دژی سیاسەتەکانی بن. دروشمی ڕووخان کاتێک دەکرێ وەلا بنرێ کە دەسەڵات ئامادەبێ بۆ چارەسەری گرفتەکان ووت و وێژ بکا. باشە ئەگەر دەسەڵات سیاسەتی ئەوە بێ کە هەرچی غەیری خۆیەتی لەناوی بەرێ و تەنانەت ڕوحم بە خودیەکانی ڕەخنەگریش نەکا، چ ڕێگایەک بۆ ئۆپۆزیسیۆن دەمینێتەوە؟ دیارە وەختێک دێینە سەر مەسەلەی کوردستان و بە گشتی مەسەلەی نەتەوە بندەدستەکان مەسەلەکە تەنیا بە ڕووخانی ڕژیم کۆتایی نایە. یا باشترە بڵێم ئامانجی ئێمە تەنیا ئەوە نییە کە لە ناوەندی ئێران دەسەڵات بگۆڕین. تەنانەت ئەگەر لە ناوەند ڕژیمیک بێتە سەرکار کە زۆر دێموکڕات و خەڵکیتریش بێ لە کۆماری ئیسلامی بەڵام فرەنەتەوە بوونی ئێران قەبوڵ نەکا و لە بواری مافی نەتەوەییەوە هەر قاوانە کۆنەکە لێ بداتەوە بە حاڵی ئێمە هیچ فەرق ناکا. بۆیە ئێمە دەبێ تواناکانی خۆمان زۆرتر تەرخان بکەین بۆ ڕێکخستنی نیومالّی خۆمان، بەهێزکردنی خۆمان لە هەموو بوارەکانی سیاسی، پێشمەرگایەتی و دیپلۆماسیەوە و هەوڵ بدەین خەباتەکەمان لە ڕۆژهەتی کوردستان بە جەماوەری بکەین و لە راستی دا بە هەموو پانتایی کوردستان نەتەوەسازی بکەین. ئەگەر هێزبین هەر ڕژیمێک لە تاران لەسەر کار بێ مەجبورە حیسابمان بۆ بکا، ئەگەر ئاوا پرش و بڵاو و بێ هێزیش بین، دیموکڕاتترین ڕژیمیش بێتە سەرکار وەک نەتەوە حیسابمان بۆ ناکا.

⁕ بەرەی کوردستانی لە رۆژهەڵاتی کوردستان

وەڵام: بەرەی کوردستانی لە ڕۆژهەڵات زۆر پێویستە و هەمووانیش ئەوە دەزانن. هیچ حیزبێکیش ناڵێ دژی پێکهێنانی بەرەم. بەڵام ئەوە بەس نییە بۆ پێکهێنانی بەرە. دەبێ حیزبەکان کار بکەن بۆ لابردنی ئەو کۆسپانەی کە لەسەر ڕێگای دروستکردنی بەرەن. کەدیارە هەر بۆخۆیان ئەو کۆسپانەیان دروست کردوە. لە جیاتی ئەوەی دروشمی زەرقی و بەرقی بدەن کە گۆیا لایەنگری بەرەن و گەلاڵە و پرۆژان پێشکەش بکەن بۆ پێکهێنانی بەرەو کۆبونەوەی بێ ئەنجام پێک بێنن، با بێن لە خۆیانەوە دەست پێ بکەن و ئەو سیاسەتانە بگۆڕن کە دەبنە کۆسپ لە بەردەم پیکهێنانی بەرە. بۆ وێنە ئەتۆ ناتوانی ئیددیعا بکەی کە لایەنگری پێکهێنانی بەرەی، بەڵام ئینکاری بوونی حیزبێک بکەی کە ئەگەر لە خۆت بە هیزتر و بە نفوز تر نەبێ لە نێو کۆمەڵانی خەڵکی ڕۆژهەڵات دا، لانی کەم وەک تۆ بێتەوە. ناکرێ موافیقی پێکهێنانی بەرەبی بەڵام پیتوابێ کە هەموو حیزبەکان دەبێ وەک تۆ بیر بکەنەوەو وەک تۆ سیاسەت بکەن. ناکرێ لە لایەک بەرەت بوێ و لە لایەکی دیکەوە پاوانخواز بی. کەوابوو ڕێگای پێکهێنانی بەرە ئەوەیە کە لە پێش حیزبەکان خۆیان بگۆڕن و ئەو حیزبانەی ناکۆکیان لە نێودایە جا بەهەر هۆیەکەوە بوبێ، یەک بە یەک ئەو ناکۆکیانە وەلا نێن و یەکتر قەبوڵ بکەن. پاشان

سەرچاوە
Serchawe

بەدوای خاڵی هاوبەش دا بگەڕێن بۆ ڕێككەوتن، نەک خاڵی لێک جیاواز بكەنە بەهانە بۆ دوور كەوتنەوە لە یەكتر. ئەوكات ئامادە بن كە شەریكایەتی بكەن لە گەڵ یەكتر و پێكەوە چەرخی خەبات لە ڕۆژهەڵات بسوڕێنن و لەسەریەكتر موزایەدەی سیاسی نەكەن و هەموو شتێكیان بۆ حیزبی خۆیان نەوێ، بەڵكوو قازانجی ڕۆژهەڵات بخەنە سەروی قازانجی حیزبی و گروهی خۆیان. بەداخەوە لە حاڵی حازردا ئەوە لە حیزبەكان بەدی ناكرێ. تەنانەت لە نێو تەشكیلاتی حیزبەكان خۆشیان دا یەكگرتوویی تەواو نییە و ئێلیتە و دەستەی جیاواز هەیە. ئەگەر زۆر پڕاكتیكی باسی بكەم، بۆ پیكهێنانی بەرە پیویستە لە پێش دا دێموكڕاتەكان و كۆمەڵەكان لە نێو خۆیان دا ناكۆكی و دووبەرەكی وەلانێن و یا یەكبگرنەوە و ببنەوە یەک حیزب، یا یەكتر قەبووڵ كەن. پاشان ئەو دوو بنەماڵە حیزبە كە تا ئیستاشی لەگەڵ بێ لە ڕۆژهەڵات پایەگایان هەیە، لەسەر پڕۆژەیەكی نەتەوەیی ڕێک كەون. دوایی حیزبەكانی دیكەش بخوێننەوە و بیانكەنە شەریک و هاوبەش، ئەوكاتە بەرەی ڕۆژهەڵاتی كوردستان دروست دەبێ.

* پێشمەرگە و خەباتی چەكداری لە ڕۆژهەڵاتی كوردستان

وەڵام: پێشمەرگە سەرەكیترین و پێویستترین بەشی خەباتی نەتەوەییە. ئەوە تەنیا پەیوەندی بە خەباتی چەكداریەوە نییە. ئەگەر داگیركەرانی كوردستان دوو دەستیش كوردستانت تەحویل دەن، یا بە خەباتی سەرشەقام كوردستان ئازادیش بكرێ، یا لە ئەنجامی ئاڵ و گۆڕێک دا هەموو هێزە سەركوتكەرەكان لە كوردستان وەدەركەون، یا حكومەتێكی دێموكرات لە ناوەند بێتە سەركار و كورد بە هەموو مافەكانیشی بگا، پێشمەرگە هەر پیوستە و بەبێ بوونی پێشمەرگە و هێزی نیزامی بەهێز نە دەتوانی مافەكانت بەدەست بینی و نە دەتوانی بیانپارێزی. خەباتی چەكداری ئەگەر مەبەست ئەوەبێ كە بە هێزی چەک كوردستان ڕزگار بكەی، ڕەنگە زۆر لەگەڵ ئەم سەردەمە نەگونجێ. ئەوەی كوردیش لە جوڵانەوەكانی دا كوردویەتی زۆرتر بەكار هێنانی پێشمەرگە بووە بۆ بەرگری لە بەرامبەر هێزی دوژمن داو پاراستنی خۆی. كورد داوای مافەكانی خۆی كردوە بە شێوەیەكی ئاشتیخوازانە، بەڵام داگیركەرانی كوردستان لە جیاتی وەڵامدانەوە بە ویستە ڕەواكانی، هێرشیان كردوەتە سەر و كوشتاری بەكۆمەڵیان لێ كردوە و ڕێبەرانیان تیرۆڕ كردوە. لە بەرامبەر ئەو هێرشە ناڕەوایانەدا بووە كە كورد دەستی بۆ چەک بردوە و بەرگری لە نیشتمان و لەخۆی كردوە. بۆیە لە خەباتی گەلی كورد دا نەبوونی پێشمەرگە بە واتای تەسلیم و لە ناو چوونە.

* بایكۆتی هەڵبژاردنەكان لە ئێران؟

وەڵام: بایكۆتی هەڵبژاردنەكان ئەگەر ببێتە نەریتێكی نەگۆڕ و هەموو جارێ تاریخی هەمان بەیانیەی بایكۆت بگۆڕدرێ و دیسان هەمان هەڵوێست دووبارە بكریتەوە بەبێ لێكدانەوەی تازە بۆ هەڵبژاردن شتێكی خراپە و هیچ شوێنكارێكیشی نابێ.

هەڵبژاردنەکان پیویستە لە کات و کەش و هەوای خۆیان دا هەڵسەنگێنرێن و بە پێی گرنگی و دەخالەتی خەڵک تێیان دا هەڵوێستیان لەسەر بگیرێ. بۆ وێنە هەڵبژاردنی سەرۆککۆمار لەگەڵ هەڵبژاردنی مەجلیس و شوراکان جیاوازی هەیە. هەروەک هەڵبژاردنی مەجلیسیش لەگەڵ هەلبژاردنی شوراکان جیاوازی زۆرە. هەم بایکۆتی ڕۆتینی خراپە و هەم بەشداریکردن یا بایکۆت نەکردنی ڕۆتینی خراپە. بە باوەڕی من هەموو جارێ پێش هەڵبژاردن پێویستە زانیاری باش لە نێوخۆی وڵات کۆبکرێتەوە، لە گەڵ چالاکانی نێوخۆ پەیوەندی بگیرێ، هەڵوێست و دروشمەکانی کاندیدەکان هەڵسەنگێنرێن و ئەگەر دەرفەتێک بۆ بە چالش کێشانی ڕژیم لە هەڵبژاردن دا هەبێ کەڵکی لێ وەربگیرێ، ئەگەر دەرفەتێک بۆ باسکردنی مەسەلەی کورد هەبێ بەکار بهێنرێ و ئەگەر ئیمکانی گەورە کردنەوەی درزی دوو بەرەکی لە نێو رژیم دا هەبێ کاری بۆ بکرێ و هەڵسەنگاندنی باش بکرێ و زیان و قازانجی بایکۆت کردن، یا نەکردن لێک بدرێتەوە جا بڕیار بدرێ، بە بایکۆت کردن، یا نەکردن. دیارە بایکۆت نەکردنیش بۆ حیزبە ئۆپۆزیسیۆنەکانی دەرەوەی وڵات بە مانای بەشداریکردن نییە. چونکە لە هەر حاڵ دا ئەو حیزبانە ڕێگایان پێنادرێ و بۆیان ناکرێ بەشداری بکەن. بەڵام ئەگەر دەرفەت بۆ خەڵکی نێوخۆ هەبێ کە لە هەڵبژاردن دا شتێک بەدەست بێنن، بۆ وێنە پاشەکشەیەکی ڕژیم و کرانەوەیەک، یا هێنانە بەرباسی مەسەلەی نەتەوەیی خۆیان، دەبێ خەڵک سەر پشک بکرێ کە ئەو دەرفەتە بەکار بێنن، یا ڕەتی بکەنەوە. بەکورتی سیاسەت نابێ لە بەرامبەر ئەو بە ناو هەڵبژاردنانەی لە ئێران دەکرێن، نەگۆڕ بێ.

⁕ وتوویژ و دانوستاندن؟

وەڵام: ڕێگای چارەسەری هەر کێشەیەک لە بەینی دوو لایەن دا تەنیا وتوو وێژە. دیارە بەومەرجە کە وتوویژێکی ڕاستی بە نیەتی چارەسەرکردنی کێشەکە لە ئارادابێ. کێشەی زۆر گەورەش بێگۆمان هەر لە نێو دوو لایەنی نەیاری یەکتر دا دەبێ و هەر دەبێ لەگەڵ نەیار دابنیشی و کێشەکانت چارەسەر بکەی. بەڵام دەبێ هەردووک لایەن بە نیەتی خێرەوە ئامادەیی دەربڕن بۆ وتوویژ نەک لایەنێک بۆ پیلانگێڕی و تەرحی تیرۆر کەڵک لە ڕێگای وتوویژ وەرگرێ، لایەنەکەی دیکەش وەک مەڕی قوربانی بێ ئەوەی هیچ زەمانەتێکی هەبێ و بێ ئەوەی باری ئەمنیەتی و نێو بژیوانێکی باوەڕپێکراو لە بەین دابێ، هەر بۆ ئەوەی نیشان دا لایەنگری چارەسەری ئاشتیانەیە، بڕوا و خۆی بکاتە قوربانی ئاشتی و دواتر مەزلوم نمایی پێوە بکا. تا ئێستا لە ئێران دا بەداخەوە چ لە گەڵ کورد و چ لە گەڵ هیزی دیکە هیچ وتوویژێک بە نیازی چارەسەری لە لایەن دەوڵەتی ناوەندییەوە نەکراوە. ئەگەر تەنیا چاو لە ڕەفتاری حکومەتی ناوەندی بکەین لە بەرامبەر کورد دا، چەندین نمونەی خائینانەمان لەبەر دەست دان لە هێنانە بەرباسی وتوویژ. قەدەمخێر بە بیانوی وتوویژ لە داو خراو تیرۆر کرا. سمایل ئاغای سمکۆ بۆ وتوویژ باگ کرا و دیسان تیرۆر کراو. بەڵێن وتەی نەرم و نیان بۆ پێشەوا نێردران و کاتێک دەستیان پێ ڕاگەیی لە سێدارەیان دا، دوای شەڕی سێ مانگە لە لایەن خودی خومەینیەوە داوای وتوویژ کرا، کەچی دەرکەوت کە تەنیا بۆ خۆ بەهێزکردنەوە بووەو دوایی هەر لە لایەن خودی خومەینیەوە ئیعلانی جیهاد لە دژی خەڵکی

سەرچاوە
Serchawe

کوردستان دەرچوو و لە کۆتایی دا دوکتور قاسملو بە ناوی وتوویژ کێشرایە سەر میز و تەنانەت لە نێوجەرگەی دنیای ئازادیش دا تیرۆر کرا. ئەوانە هەموو وێنەی زۆر ترسناکن لە ڕێچکەی وتووێژەی ئێرانیەکان و ئینسان زۆر بە زەحمەت دەتوانێ باوەڕیان پێ بکا. بەڵام سەرەڕای ئەو هەموو تاقیکردنەوە ناخۆشانە، ئەگەر بەڕاستی وتووێژێک لە گۆڕێ دابێ، نابێ قەت ڕەت بکرێتەوە. بەڵام دەبێ میکانیزمی ئەمنیەتی، یەکگرتوویی حیزبە کوردیەو دەخالەتی هەمووان تێی دا و بەشداری لایەنێکی موعتەبەری سێهەم تێیدا لە بەرچاو بگیرێن.

⁕ خەباتی مەدەنی میکانیزمو میتۆدەکانی خەباتی مەدەنی؟

وەڵام: خەباتی مەدەنی لە جوڵانەوەی هەر گەلێک دا یەکێک لە کۆڵەکە بەهێزەکانی خەباتی فرەڕەهەندە. بەڵام خەباتی مەدەنی نابێ ببێتە جێگرەوەی هیچ ڕەهەندێکی دیکەی خەبات. بۆ وێنە ناکرێ خەباتی سیاسی ئەحزاب، دیپلۆماسی، خەباتی پێشمەرگایەتی یا خۆ سازدان و خەباتی جەماوەری تەعتیل بکرێ کە گۆیا خەباتی مەدەنی کاریگەرترە و ڕەهەندەکانی دیکە پیویست نین. چونکە خەباتی مەدەنی بەتەنیا ناتوانێ هەموو مافەکان بەدەست بێنێ و ئەگەر بشتوانێ هێزی ئەوەی نییە کە بیانپارێزێ. جگە لەوەش خەباتی مەدەنی میکلانیزمی تایبەت بەخۆی هەیە. حیزبێکی چەکداری قاچاغ لە وڵات ناتوانێ ببێتە پێشەنگی خەباتی مەدەنی. ئەو دەتوانێ پشتیوانی لێ بکا و هانی بدا، بەڵام نابێ هەوڵ بدا وەک خەباتی خۆی بیناسێنێ و ئەویش بخاتە نێو ئەو بازنە خەتەرەوە کە بە چوار دەوری خۆی دا کێشراوە. خەباتی مەدەنی پێویستە ڕێکبخرێ لە ڕیکخراوی سینفی، هونەری، ژینگەیی و کلتوری دا. مۆرکی سیاسی پێوە نەبێ و بە ئاوری هیچ حیزبێکی سیاسی نەسوتێ. کەسێکی سیاسی تایبەت خۆی لێ نەکا بە ساحەب و نە بە کاریزما و نە بە حیزبەوە نەبەسترێتەوە. چونکە ئامرازی سەرکەوتنی خەباتی مەدەنی ئەوەیە کە ڕژێم لە گەڵ هەموو پانتایی کۆمەڵگا تەرەف بکرێ، نەک لەگەڵ یەک حیزب، یا یەک ڕێبەر. لادان و سەرکوتی یەک حیزب، یا لە ناوبردنی یەک ڕێبەر بۆ هەر ڕژیمێکی دیکتاتۆری هاسانە، بەڵام لە گەڵ هەموو جەماوەر تەرەف بێ هیچی پێ ناکرێ. پاشان دەتوانێ بە قانونی خۆی سیاسەتێکی دیاریکراو ڕەت بکاتەوە و سەرکوتی بکا، بەڵام ناتوانێ بە هاسانی پێشی چالاکیە، سینفی، فەرهەنگی و کلتوریەکان بگرێ.

⁕ تیرۆریزم بە گشتی و تیرۆزیزمی کۆماری ئیسلامی بە تایبەتی ڕێبەرانی کورد؟

وەڵام: تیرۆریزم لە لایەن هەر ڕژیم و هەر ڕێکخراو و هەر کەسێکەوە بێ و بە هەر مەبەستێک بێ مەحکومە. یەکێک لە خاڵە بەهێزەکانی جوڵانەوەی کورد بە گشتی لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان بە تایبەتی ئەوویە کە هەرچەند چەندین جار بۆخۆی لە راددەی زۆر سەرەوە دا وەک ڕێبەرانی بووەتە قوربانیی تیرۆری دەوڵەتی، بەڵام هەرگیز تیرۆری بە تیرۆر وەڵام

سەرچاوە
Serchawe

نەداوەتەوە. لە سەرهەڵدانی بەربڵاوی تیرۆریزمیش دا هەر لە دروستبوینی کۆماری ئیسلامیەوە و لەو ساڵانەی دوایی دا و بەتایبەت دوای سەرهەڵدانی داعش کورد یەکێک لە قوربانیەکانی شەڕی تیرۆڕ بووەو لە هەمان کات دا گەورەترین و کاریگەرترین هێزی دژی تیرۆڕیش بووە. ئەوە شانازیەکی گەورەی؛ لە ڕاددەی نێونەتەوەیی دا بە نسیبی کورد کردوە. پێشمەرگە لە دنیادا وەک هێزێکی ئینسانپارێز و ئاشتی پارێز ناسراوە. ئەوەی گرنگە و بەداخەوە بەرەی دژی تیرۆڕ کەمتر ئاوڕی لێ دەداتەوە، تیرۆڕی دەوڵەتی و دەوڵەتەکانی هاندەر و پستیوانی تیرۆڕن کە کۆماری ئیسلامی گەورەترین و چالاکترینیانە. بەداخەوە هەر ئەوەی کە دەوڵەتێکە و لە ڕێکخراوی نەتوەیەکگرتوەکان نوێنەری هەیە، چاوپۆشی زۆری لێ دەکرێ و ئەو هەموو تیرۆرە ئاشکرایانەی کە تەنانەت لە ڕاددەی نیونەتەوەییش دا کردویەتی چاوپۆشیان لێ دەکرێ. ڕەنگە لە نێو بردنی داعش و ڕیکخراوە تیرۆریستیەکانی دیکە بۆ کۆمەڵگای نێونەتوەیی لە کۆتایی دا ئیمکانی هەبێ، بەڵام بە مانەوەی ڕیژیمی تیرۆریست و تیرۆریست پەروەری وەک کۆماری ئیسلامی، سەرهەڵدانەوەی ڕێکخراوی تیرۆریستی وەک داعش لە گۆشەیەکی دیکەم ئەم دنیا یان و بەرینە بێگومان ئیمکانی هەیە. کەوابوو تیرۆڕ تەنیا کاتێک خاشەبڕ دەبێ کە ڕژیمەکانی پاڵ پشتی ئەویش لە دنیادا خاشە بڕ ببن.

* هۆکاری جیابوونەوە و دابرانی هێزە سیاسییەکانی رۆژهەڵاتی کوردستان و میکانیزمی یەکگرتنەوە و تێکەڵبوونەوەیان؟

وەڵام: هۆکاری جیابونەوەو دابرانەکان زۆرن. بەڵام گرنگترینیان بریتین لە قەبووڵ نەکردنی قوڵایی دێموکراسی و پێکەوە هەڵنەکردنی ڕێبەرانی حیزبەکان. زۆرێک لە ڕێبەرانی حیزبە کوردیەکان دێموکراسی تەنیا بە مافی زۆرینە دەزانن و پییان وایە بە هەر مێتۆدێک بێ ئەگەر زۆرینەی ڕێبەری حیزبەکانیان لە پشت بوو دەتوانن هەر کارێک بکەن، تەنانەت ئەگەر لە گەڵ پرێنسیپە دێموکراتیک و تەشکیلاتیەکانیش نەگونجێ. بیرلەوە ناکەنەوە کە لە راستی دا دیموکراسی زۆرتر بە مانای پاراستنی مافەکانی کەمینەیە. ئەوەی زۆرینە بەدەستی دینێ تەنیا دەسەڵاتی کارگێری ڕێکخراوەکەیە و دەسەڵاتی ئەو بێسنور نییە و لە چوارچێوەی پەسندکراوە دیموکراتیکەکان دا دەبێ بجوڵێتەوە. لە لایەکی دیکەش کەمینە پێی وایە بۆ بەربەرەکانی لە گەڵ دەسەڵاتی زۆرینە، بە پێی دێموکراسی مۆڵەت پیدراوە هەرچی پێی خۆش بێ بیکا. ئەویش وانیە، دیموکڕاسی دەسەڵاتی ڕەها و مۆڵەتی ڕەها بە هیچ کەس نادا. تاکەکان پێویستە لە چوار چێوەی مافە دیاریکراوەکانیان دا کە چ بە پێی پرێنسیپی دێموکڕاسی دیارە کراوە و چ بە پێی پێڕەوێکی کە بە میکانیزمی دێموکراسی لە کۆنگرە و یان کۆنفرانسەکان دا پەسیند کراوە، دەبێ بجوڵێنەوە. گرنگ ئەوەیە کە هەردووک لا بە پێی یاسای پەسندکراو هەڵس و کەوت بکەن. یا بە واتایەکی دیکە یاسا بۆ هەمووان دەبێ سەروەر بێ. مەسەلەیەکی دیکە کە لە نێو کورد دا بەداخەوە بە شێوەیەکی بەربڵاو بەدی دەکرێ، لەگەڵ یەکتر نەحاوانەوەیە. هەموو کەس منە و زۆرتر خۆی دەبینێ. ڕووحی کاری تیمی زۆر لاوازە. خۆ هینانە بەرباس و نقورچک گرتن لە دەورو بەریانی خۆی زۆرە. کلتوری بەخشین و ڕووحی چاوپۆشی لە

هاوڕێ و دۆستان بوونی نییە. کیشەکان لە جیاتی ئەوەی هەر لە حاڵەتی سەرهەڵدان دا چارەسەر بکرێن و ڕێگایان پێ نەدرێ گەشە بکەن و بتەقنەوە، فەرامۆش دەکرێن و کەڵەکە دەکرێن تا بە جۆرێک بارگاوی بە ڕق و قین دەبن کە دەتەقنەوەو ئیدی چارەسەر ناکرێن. بەڵام ئەوەی دەکرێ وەک باشترین میکانیزم چاوی لێ بکرێ، ڕەفتارێکە کە ڕاست دەبێ پێچەوانەی ئەو هەڵس و کەوتانە بێ کە باسمان کرد. پێویستە گیانی لێبوردن و بەخشین هەبێ. دەبێ ڕووحی تیمی و کاری تیمی ببێتە کلتور و پیویستە وتووێژی یەکگرتنەوە بۆ خۆدەرباز کردن لە باری بەرپرسایەتی و تاوانبار کردنی بەرامبەرت نەبێ. دەبێ پرێنسیپە تەشکیلاتیەکان لە لایەن هەموانەوە قەبووڵ بکرێن و هەموان خۆیان لە خەتاکان و هەڵەکان دا بە شەریک بزانن و لایەنێک بۆ لە نێو بردنی لایەنەکەی دیکە هەوڵ نەدا. لە هەمووشی گرنگتر ئەوەیە کە هەموان یەکگرتنەوەیان بوێ و سیاسەتی پێوە نەکەن و بەڕاستیان بێ کە دەیان هەوێ یەکبگرنەوە، نەک لە بەر خاتری ئەوەی کە کۆمەڵانی خەڵک داوای دەکەن و ئەندامانی خۆیان فشار دێنن، دروشم بدەن و باوەڕیان پێ نەبێ. ئەگەر هەموو ئەوانەی کە بڕیار بەدەستن بیانهەوێ، یەکگرتنەوە هاسانە.

* هەڵوێستی ئۆپۆزسیۆنی ئێران تاچەندە لە بەرژەوەندیی کورد دایە؟

وەڵام: ئۆپۆزیسیۆنی ئیران ئەگەر مەبەستت حیزب و ڕیکخراوە سەرتاسەریەکانە کە بەشی هەرەزۆری کادرەکانیان لە نەتەوەی فەرمانڕەوا، واتە فارسەکانن، بە داخەوە بە گشتی دژی مافی نەتەوەیی بۆ گەلانی ژێردەستەی ئێرانن. ئەوان هەموویان دروشمی پاراستنی یەکپارچەیی ئێرانیان هەیە و پێشیان وایە هەر دابەشکردنێکی دەسەڵات بە سەر نەتەوەکانی ئێران دا ڕۆژێک لە ڕۆژان دەبێتە هۆی دابەشبوونی ئێران و دەورانی زێڕینی پشیلەکە بەسەر دەچێ. بەداخەوە هەرچەندە کەسایەتی زۆر لێهاتوو زانایان تێدایە، بەڵام تا ئێستا ئەو ڕاستیە تێنەگەیشتون کە ئەو بۆچوونە هیچ خزمەتێک بە پاراستنی یەکپارچەیی خاکی ئێران ناکا، بەڵکوو ڕۆژ بە ڕۆژ نەتەوە بندەستەکانی ئێران زۆرتر لەو ئێرانەی ئەوان وێنای دەکەن بێزار دەکا و بەرەو ڕێگا چارەی جیابونەوە لە ئێران هانیان دەدا. مەسەلەیەکی دیکە کە تا ئێستاش پێداچونەوەیەکی لەسەر نەکراوە ئەوەیە کە سیاسەتی شۆڤێنیستی چ قازانجێک بە خودی نەتەوەی فەرمانڕەوا کە فارسەکان بن دەگەیەنێ؟ بۆ وێنە بەکوشتدانی لاوانی خۆیان لە چیاکانی کوردستان دا تەنیا بۆ ئەوەی کە کوردەکان سەرکوت بکەن و دەستیان پێ لە داواکردنی مافی ڕەوای خۆیان هەڵگرن چ قازانجێکی هەیە. ئایا پێکەوە ژیانی بە ئاشتی و بە دابینکردنی مافی هەموو گەلانی نێو ئێران و بنیاتنانی ئێرانێکی فیدراڵی لە سەر بناغەی هاوبەشیی هەمو نەتەوەکان زیاتر بە قازانجی هەمووان نییە؟ ئایا ئینکارکردنی فرەنەتەوە بوونی ئێران و درێژەدان بە پاوانخوازی لە تاران بە قازانجی هیچ نەتەوەیەک هەیە لە ئێران دا. زۆر جێگای داخە کە نەتەوەی فەرمانڕەوا بە دەسەڵاتدار و ئۆپۆزیسیۆنەوە بناغەی سیاسەتی خۆی لەسەر ئەوە داناوە کە ئینکاری فرە نەتەوە بوونی ئێران بکا و سوربێ لەسەر ئەوەی کە هەموو ئێران یەک نەتەوەیە بە ناوی نەتەوەی ئێران. کە لە ڕاستی دا لە سەر ئەرزی واقیع بوونی نییە. بۆیە بەداخەوە هەڵوێستی ئۆپۆزیسیۆنیش هەر

چەندە زۆر لایەنی تێدایە کە ئیددیعا دەکەن دۆستی کوردن، بەڵام لە کردەوە دا تا دەست لەو بۆچوونە بێ بنەمایە هەڵنەگرن هەرگیز هەڵویستیان بە قازانجی کورد نابێ. ئەو دروشمە بێ بنەمایەی کە کورد لە هەر جێیەک بن ئیرانین و ئێمە بە بەشێک لە خۆمانیان دەزانین چ قازانجێکی بۆ کورد هەیە؟ ئەگەر لەخۆیانین بۆ دەبێ بە درێژایی مێژوو ئەوان حاکم و ئێمە کۆیلە بین. بۆ دەبێ تەنانەت بە ڕێوەبردنی ناوچەکانی خۆشمان پێ ڕەوا نەبینن؟ بۆ دەبێ تەنانەت لە بەشەکانی کوردستان لە دەرەوەی ئێرانیش دژی مافی کورد بن؟ ڕاستە هێندێکیان وا نیشان دەدەن کە دۆستی کوردن، یا لە چوارچێوەی سیاسەت کردن دا دەیانهەوێ پەیوەندیان بە حیزب و ڕێکخراوە کوردیەکانەوە هەبێ، بەڵام لە ڕاستی دا ئامادەنین مافی ڕەوای نەتەوەی کورد بە ڕەسمی بناسن. تەنانەت بەشێک لە ئۆپۆزیسیۆن وەک کوڕی شا و سەڵتەنەت تەڵەبەکان کە مێژوویەکی درێژیان لە سەرکوت کردنی گەلی کورد و ئیعدامی ڕێبەران و ڕۆڵە خەباتکارەکانی کورد دا هەیە، ئێستاشی لە گەڵ بێ ئامادە نین ئەو ڕابردووەی خۆیان ڕەت بکەنەوەو داوای لێبوردن لە گەلی کوردستان بکەن.

*** سیاسەتەکانی ئێران لەناوخۆی عێراق دا چەندە لەسەر خەباتی سیاسیی حیزبەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان کاریگەریی هەبووە؟**

وەڵام: ڕژیم لە هەردووک مەیدانی عێراقی و کوردستانی دا هەوڵی داوە لە دژی خەباتگێرانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان چالاکی بکا. لە ساڵەکانی ڕابردوو دا، بە تایبەت پێش ئەوەی کە هاوپەیمانانی ڕۆژئاوایی لە عێراق چالاک بن و بە تایبەتتر پێش ڕووخانی ڕژیمی بەعس، لە ڕاستی دا شەڕێکی تیرۆری ئاشکرا لە لایەن کۆماری ئیسلامیەوە لە دژی حیزبەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان لە عێراق و باشووری کوردستان بەڕیوە دەچوو. دیارە لە هەموو ئەو ماوەیەش دا و تا ئێستاشی لە گەڵ بێ، شەڕی ڕەوانی، بڵاوکردنەوەی تۆڕیکی جاسوسی بەر فرەوان، تیرۆر(وەک لە شەوی یەلدا دا لە دەفتەری سیاسی حدک) ڕووی دا و فشار هێنان بۆ هیزەکانی باشوری کوردستان تا جووڵانەوەی ڕۆژهەڵات مەحدوود بکەن، لە لایەن کۆماری ئیسلامیەوە دریژەی هەیە. کەوابوو بیگومان بەشێکی بەرچاو لە پلان و بەرنامەکانی ڕژیمی کۆماری ئیسلامی لە عێراق و باشووری کوردستان دا پەیوەندی ڕاستەو خۆی هەیە بە بوونی تیکۆشەرانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان لە وێ و بەو پێیەش دیارە کە سیاسەتەکانی کۆماری ئیسلامی لە ناوخۆی عێراق دا کاریگەریەکی نەرێنی گەورەی لە سەر خەباتی سیاسی حیزبەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان هەیە.

سەرچاوە
Serchawe

چەند پرسیاری گشتی:

✻ گۆڕینی نەخشەی ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست و پرسی نەتەوەی کورد لە گۆڕانکاریانەدا؟

وەڵام: لە ناوەندە سیاسی و ئەستیتۆکانی لێکۆڵینەوەی ستراتیژی لە جیهان دا ئەم ساڵانەی دوایی زۆر باس لە گۆڕانی نەخشەی ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست دەکرێ. دیارە بناغەی ئەو بۆچوونانە زۆرتر لە سەر ئەوڕاستیانە دامەزراوە کە لە ناوچەکەدا بە زەقی دەبینرین. بوونی نەتەوە، دین، مەزهەب و ڕێچکەی سیاسی جۆراوجۆر لەو ناوچەیەدا و کۆکرانەوەیان لە چەندین وڵاتی جیاواز دا نەک بە ئارەزووی خۆیان بەڵکوو بە زۆرە ملێ، لەو ڕاستیانەن کە ئەو بۆچوونە زۆرتر پشتڕاست دەکەنەوە. بێگومان کوردیش وەک گەورەترین نەتەوەی جیهان کە تا ئێستاش خاوەنی کیانی خۆی نییە و وڵاتەکەشی بەسەر چوار وڵات دا بە زۆرە ملێ دابەش کراوە، یەکێک لە گەورەترین فاکتەرەکانی گۆڕینی نەخشەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستە. جگە لە مەسەلەی کورد، زۆر مەسەلەی دیکەش هەن وەک مەسەلەی فەلەستین، نەتەوە ژێردەستەکانی دیکەی ئێران، جیاوازی قووڵی دینی و مەزهەبی و سیستمە تۆتالیتێرەکان کە بەسەر زووربەی وڵاتانی ناوچەدا زاڵن و ئامادەنین دێموکڕاسی قەبووڵ کەن، دەسەڵات لە ناو گروپە جۆراوجۆرەکان دا دابەش کەن و عەداڵەت بەرقەرار کەن، هۆکاریکی گەورەن بۆ دابەشبونەوەی تازەی ڕۆژهەڵاتی ناوەراست و گۆڕینی نەخشەی ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست.

✻ ئایا پرۆسەی دەوڵەت ــ نەتەوە لەو ناوچەیە شکستی خواردوە؟

وەڵام: بە پێی پێکهاتەی ئێستای وڵاتانی ناوچە پرۆسەی دەولەت - نەتەوە ناتوانێ لە هیچ یەک لە وڵاتەکانی ناوچەدا پیادە بکرێ. تەواوی وڵاتانی ناوچە یا فرە نەتەوەن وەک ئێران، یا بەشێکن لە نەتەوەیەک و هەمووی نین. دەولەت - نەتەوە ناوی خۆی بەخۆیەوەیە. دەبێ وڵاتەکە لە یەک نەتەوە پێکهاتبێ و بە سەر هەموو نەتەوەکەش دا زاڵ بێ. لە ڕۆژهەڵاتی نیوەراست دا شتێکی وا بەدی ناکرێ. کەوابوو لە راستی دا هەرگەت نەبووە و بەو پیکهاتانەشەوە ناکرێ ببێ.

✻ ئەرکی حیزب و ڕێکخراوە سیاسەیە کوردستانیەکان لەم هەلومەرجە دا و ئاستەنگەکانی سەر ڕێگای چارەسەری مەسەلەی کورد؟

وەڵام: ئەرکی حیزب و ڕێکخراوە کوردستانیەکان بە گشتی چوار شتی سەرەکییە، یەکگرتن، پێکهێنانی کۆنگرەیەکی نەتەوەیی کە بتوانێ نوێنەرایەتی هەمو کورد بکا، دارشتنی ستراتیژی نەتەوەیی و دانانی هێڵی سووری نەتەوەیی.

سەرچاوە Serchawe

ئاستەنگەکانی سەرڕێگای چارەسەری مەسەلەی کوردیش زۆرن، کە گرنگترینیان بریتین لە دابەشکرانی کوردستان و بەهۆیەوە دروستبوونی دژایەتی بۆ کورد لە هەرچوار دەورەی کوردستان، یەکنەگرتنی کورد بۆخۆی، بوونی سەرچاوەیەکی زۆری کانزایی وەکوو نەوت، گاز و ئاو لە کوردستان دا و هەڵکەوتنی کوردستان لە نیوجەرگەی ناوچەیەکی پڕکێشە و ستراتیژیکی وەک رۆژهەڵاتی نێوەراست، زاڵبونی بیر و رای دینی و مەزهەبی جۆراوجۆر لە ناوچەدا و دەسەڵاتی شومی رژیمە دیکتاتۆرەکان لە ناوچە دا.

لەم ساڵانەی دوایی دا، بەتایبەتی دوای سەرهەڵدانی داعش و بەربەرەکانی قارەمانانەی کورد لە بەرامبەر ئەو رێکخراوە تیرۆریستیە دژی مرۆڤایەتیە، پێگەی کورد لە نێو کۆمەڵگای نێو نەتەوەی دا زۆر چووتە سەرێ. بەڵام بەداخەوە بە هۆی پرش و بڵاوی هێزە کوردیەکان و نەبوونی نوێنەرایەتیەکی یەکگرتووی کورد کە وەک نوێنەری هەموو نەتەوەی کورد لە دنیادا بناسرێ، نەتوانراوە لەو پێگەیە کەڵکی باش وەرگیرێ و دیپلۆماسیەکی نەتەوەیی و لابی گەریەکی نەتەوەیی بەرێوەبچێ.

* پرسی کۆنگرەی نەتەوەیی کورد، ئاستەنگەکانی دەرەکی و ناوخۆی؟

وەڵام: کۆنگرەی نەتەوەیی کورد هەرچەندە ئاستەنگی دەرەکی لەبەردەمن و بەتایبەت وڵاتانی داگیرکەری کوردستان هەموو هەوڵیان ئەوەیە کە کورد هەرگیز نەبێتە خاوەنی کۆنگرەیەکی نەتەوەیی، بەڵام خەتاباری ئەسڵی حیزب و رێکخراوە کوردستانیەکانن. زۆر ساویلکانەیە چاوەروانبی کە داگیرکەرانی کوردستان دەست هەڵگرن لە پیلانگێری بۆ تێکدانی ریزەکانی گەلی کورد و چاویان بە یەکگرتنی کورد هەڵبێ. بەڵام پرسیارێک کە رووبەرووی هەموو حیزب و رێکخراوە کوردستانیەکان دەبێتەوە ئەوەیە کە بۆچی یەکناگرن و کۆنگرەی نەتەوەیی پێک نایەنن. بە باوەری من خەتا لە حیزب و لایەنە کوردستانیەکانە کە بە خاتری پاوانخوازی و قازانجی حیزبی و گروهی مەسەلە نەتەوەییەکە پشتگوێ دەخەن.

* میکانیزمێکی یاسایی بۆ خەباتێکی ئاشتیخوازانە لەگەڵ داگیرکەران کوردستان؟

وەڵام: کورد بەدرێژایی زیاتر لە سەد ساڵ هەوڵی داوە بە میکانیزمێکی یاسایی و خەباتێکی ئاشتیخوازانە و لە چوارچێوەی ئەو وڵاتانەی کە کوردستانیان بەسەردا دابەش کراوە بە مافە رەواکانی خۆی بگا. بەداخێکی گرانەوە تا ئێستا نەیتوانیوە لە چوارچێوەی ئەو وڵاتانەدا و بە میکانیزمی وتوویژ و لە چوارچێوەی یاساکانی ئەو وڵاتانەدا مافەکانی دەستەبەر بکا. ئەووەش دەگەرێتەوە بۆ دوو هۆی سەرەکی، یەکیان ئەوەیە کە یاساکانی ئەو وڵاتانەی کە کوردیان تێدا دەژی زیاتر بۆ رەتکردنەوەی مافی نەتەوە بندەستەکان دارێژراون تا چارەسەری مافی نەتەوەکان. دووەمیش ئەوەیە کە داگیرکەرانی

سەرچاوە
Serchawe

کوردستان لە وەڵامی داوای ئاشتیخوازانەی خەڵکی کوردستان دا هەمیشە ڕێگای سەرکوت و تواندنەوەیان گرتوەتە بەر، کە ئەوەش کارێکی وای کردوە کە کورد بۆ پاراستنی خۆی دەست بۆ چەک بەرێ و بە شێوەی چەکداری بەرگری لە بوونی خۆی بکا. باشترین میکانیزم بۆ خەباتێکی یاسایی و ئاشتیخوازانە ئەوەیە کە هەموو کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان، لە هەموو بەشەکانی کوردستان، لە خەباتێکی جەماوەری دا بەشداری بکەن و بینە سەرشەقام و داوای مافەکانی خۆیان بکەن. ئەگەر لە حکومەتی ناوەندی وەڵامیان وەرنەگرت، پەنا بۆ یاسا نێو نەتەوەییەکان و یاساکانی پەیوەندیدار بە مافی مرۆڤ بەرن و لە گشتپرسیەک دا چارەنوسی خۆیان دیاری بکەن. بە واتایەکی دیکە لە جیاتی میکانیزمی داوای ماف لە داگیرکەر، میکانیزمی مافی دیاریکردنی چارەنوس بەکار بێنن.

٭ چەپی کورد و ناکامی خەباتی بێوچانی چەپەکان؟

وەڵام: بەداخەوە لە کوردستان دا چەپی کوردمان کەم بووە، زۆرتر کوردی چەپمان هەبووە. چەپ لە کوردستان دا کە زۆرتر بە ئولگوو بەرداری لە سۆسیالیزمی ولاتانی سۆڤیەتی پێشوو لە کاتی خۆی دا هەوڵی داوە خۆی ڕێک بخا، بێجگە لە(بەشی باشوری کوردستانی حیزبی کومونیستی عێراق کە زۆر لە جوڵانەوەی کورد نیزیک بووەو هێندێک ڕێکخراوی بچوکی دیکە) باقیەکەی لاسایی کردنەوەو بەسترانەوە بە دەرەوەی کردوەتە سیاسەتی خۆی و تەنانەت لە بەرامبەر مەسەلە نەتەوەکەشی دا چاوی لە زاری بێگانە بووە تا سیاسەتی بۆ دارێژێ. دیارە دەبێ ئیشارە بکەم بەوەی کە بە خۆشیەوە لەم ساڵانەی دوایی دا بەشێک لە چەپەکانی کوردستان زۆرتر بۆ لای مەسەلە نەتەوەییەکە هاتونەوەو لە قۆناغی گەشەکردن بەرەو ڕێکخراوی چەپی کورد دان. بە گشتی چەپی کورد تا ئێستا لە هیچ کام لە بەشەکانی کوردستان دا سەرکەوتنێکی ئەوتۆی بەدەست نەهێناوە، چونکە گیری کردوە لە نێو خەباتی چینایەتی و خەباتی نەتەوەیی دا و لەبەر ئەوەی گرنگی زۆرتری داوە بە خەباتی چینایەتی هەتا خەباتی نەتەوەیی و بە هۆی ئەوەش کە لە کوردستان دا بە هۆی نەبونی سنعەت ناوەندی کرێکاری گەورە بوونی نەبوە، سەرکەوتنێکی ئەوتۆی بەدەست نەهێناوە.

٭ سۆسیالیزم کێشەی نەتەوەیی چارەسەر دەکا؟

وەڵام: سۆسیالیزم سیستمیکی بەڕێوەبەری سیاسی، ئابوری و کۆمەڵایەتیە و هیچ پەیوەندی بە مەسەلەی نەتەوەییەوە نییە. وەڵاتێک ڕەنگە سۆسیالیستی بێ و کیشەی نەتەوەییشی هەر تێدا مابێ. هەروەک چۆن کێشە نەتەوەییەکان لە وەڵاتانی سۆسیالیستی ئوروپای ڕۆژهەڵات دا هەرمابوون تا سیستمەکە گۆڕا و نەتەوە جیا جیاکانی ئەو وڵاتانە کەڵکیان لە مافی دیاریکردنی چارەنوس وەرگرت و سەربەخۆیی خۆیان ڕاگەیاند.دیارە لە سۆسیالیزم دا مافی دیاریکردنی چارەنوس قەبووڵ کراوە، بەڵام میکانیزمی دیاری کردنەکە لە سیستمەکەدا نییە و سپێردراوە بە نەتەوەکان خۆیان کە هەنگاوی بۆ بنێن. تازە

سەرچاوە Serchawe

بەهۆی ڕەقابەتی هێز و بلۆکبەندی لە کاتی زاڵبونی سۆسیالیزمی تاقی کراوە لە ئوروپای ڕۆژهەلات دا، زۆرجار جووڵانەوە نەتەوەییەکان بە نۆکەر ئیمپریالیزمیش ناو دەبران. تەنیا سیستمێک لە جیهان دا کە باسی مافی دیاریکردنی چارەنوسی گەلانی تێدا کراوە و میکانیزمی بۆ دانراوە، جاڕنامە و پەسندکراوەکانی کۆمەڵگای نێونەتەوەییە لە هەمبەر مافی مرۆڤ دا.

⁕ ڕێکخراوی ئینتەرناسیۆنالی سوسیالیست و پرسی کورد؟

وەڵام: ڕێکخراوی ئینتەرناسیۆنالی سۆسیالیست بە هەڵوێست و بۆچوون و لە چوارچێوەی پشتگیری لە مافی مرۆڤ دا هەمیشە لایەنگری لە پرسی کورد کردوە. بەڵام بەهۆی ئەوەی کە بەشێکی زۆر لە حیزبەکانی نێو ئەو ڕێکخراوەیە لە وڵاتەکانی خۆیان دا دەوڵەتیان بەدەستەوە بووەو زۆرتر بە دوای قازانجی ئابووری وڵاتەکیانەوە بوون تا جێگیرکردنی مافی مرۆڤ و عەداڵەت لە دنیادا، بە کردەوە کاریکی ئەوتۆیان بۆ کورد نەکردوە. تەنیا هۆیەکیش کە حیزب و ڕێکخراوە کوردستانیەکان ڕویان لەو یەکیەتیە گرنگەی ئەحزابی جیهانی کردوە ئەوە بووە کە بە تریبونێکی بەهێز و گرنگیان زانیوە بۆ بانگەشە کردن بۆ پرسی نەتەوەیی خۆیان و لەو ڕێگایەش کەڵکی باشیان وەرگرتووە. هەربۆیە حیزبە کوردیەکان و بەتایبەت حیزبی دێموکراتی کوردستان هەر لە هەشتاکانەوە هەوڵیان داوە لەو ڕێکخراوە وەک تریبونێک بۆ بانگەشە لە سەر پرسی کورد کەڵک وەربگرن.

⁕ ڕۆڵی توێژی ڕووناکبیری کورد لە هەلومەرجی ئێستای کوردستان؟

وەڵام: توێژی ڕووناکبیری کورد دەتوانێ ڕۆڵێکی گرنگ ببینێ لە هەل و مەرجی ئێستادا ئەگەر پێی لە سەر ئەرزی واقیع بێ و بە خەیاڵ پڵاو نەژێ. ڕوناکبیری کورد نابێ خۆی لە کۆمەڵگا و لە جووڵانەوەی سیاسیش دوورە پەریز بگری و لە بورجی عاجەوە تەنیا ڕەخنە بگرێ و نسیحەت بکا. ڕۆلی ئەو لیدانی پردە لە نێوان جووڵانەوەی سیاسی کۆمەڵانی خەڵک دا لە لایەک و وریا کردنەوەی کۆمەڵگا لە لایەکی دیکەوە. ڕووناکبیری کورد پیویستە زمانی دیالۆک بزانێ و ڕەخنەی سازندە بگرێ، نەک ڕووخێنەر. ڕووناکبیر هەرچەند خۆشی ڕاستەوخۆ بە سیاسی نەزانێ، نابێ کاری ئەوەبێ کە بەگژ سیاسەتکاران دا بچێتەوە و هەموو شتێک ڕەت بکاتەوە و تووی بێهیوایی بچێنێ. مەسەلەیەکی دیکەی کە پێویستە ڕووناکبیری بێ لایەن قەبووڵی بکا ئەوەیە کە لە ڕیزی حیزب و ڕێکخراوە سیاسیەکانیش دا ژمارەیەکی یەکجار زۆر ڕووناکبیر هەیە. مەرج نییە کە هەرچی ڕووناکبیر بو بێلایەن بێ و هەرچی بێلایەنیش بوو و بە نووسینێ هێندێک کۆمێنتی فەیسبوکی و سۆسیال مێدیایی نابێتە ڕووناکبیر و تەنانەت بە هەڵگرتنی تیتریکی زانستگاییش نابێتە ڕووناکبیر. ڕووناکبیر کەسێکە داهێنەر لە دیتنەوەی ڕێگاچارە بۆ گیر و گرفتە سیاسی، فەرهەنگی و کۆمەڵایەتیەکان و دەتوانێ ڕێگا چارە پێشکەش بکا. زمانی دیالۆک دەزانێ و فەرهەنگی یەکتر قەبووڵکردنی هەیە و پردان دروست دەکا، نەک پردان برووخێنێ.

سەرچاوە
Serchawe

* پرسی نەتەوەیی و ئەركی لاوانی كورد؟

وەڵام: لاوان ڕێبەران و داهێنەرانی دوارۆژن و داهاتوو بۆ ئەوانە. دەبێ هەوڵ بدەن ئەوەی كە بە خەباتێكی خوێناوی باب باپیرانیان بەدەست نەهاتووە ئەوان بە میكانیزمی تازە و ئامرازی تازە بەدەستی بێنن. لاوان دەبێ مێژووی خەباتی ڕزگاریخوازی نەتەوەكەیان بە گرنگ بزان، ڕیز لە پیرۆزیەكان بگرن و كەڵك لە تاقیكردنەوەكان وەرگرن. دیارە پێویستە بۆخۆیان بە پێی سەردەم سیاسەت بكەن، بەڵام لە هەمان كات دا پێویستە كەلەپوری سیاسی و فەرهەنگی نەتەوەكەیان بپارێزن. ئەركی لاوانی ئەمڕۆ هەر ئەوە نییە كە ڕەخنە لە لاوانی دوێنێ بگرن و بە نائومێدیەوە چاو لە داهاتوو بكەن. بەڵكوو پێویستە ڕابردوو هەڵسەنگێنن و لە خاڵە بەهێزەكانی كەڵك وەرگرن و خاڵە لاوازەكانی ئیسلاح بكەن. لە پرسی نەتەوەیی دا لاوان نابێ بێ لایەن بن و هەموو شتیك ڕەت بكەنەوە، بەڵكوو دەبێ بە گەشبینی بەرەو پیری خەبات بچن و ئامادەبن هێز و توانای هزری و بەدەنی خۆیان بەكار بێنن بۆ دروستكردنی داهاتوو. لە هەر حاڵ داهاتوی ئێستا هی ئەوانە و بە دەرس وەرگرتن لە ڕابردوو، پێویستە داهاتوو دروست بكەن.

* ڕۆڵی كرێكاران و زەحمەتكێشان و جوتیارانی كوردستان؟

وەڵام: ڕۆڵی كرێكاران و زەحمەتكێشان و جوتیارانی كورد لە جووڵانەوەی ڕزگاریخوازی كوردستان دا هەمیشە ئەرێنی بووەو ئێستاش هەر ئەرێنیە. زووربەی هەرەزۆری پێشمەرگە گیان لەسەردەستەكان، كادر و ئەندامانی حیزبەكان و چالاكانی نێو ڕیزی كۆمەلانی خەڵك لەو چین و توێژانەن. بەشی زۆریان بێ فەلسەفە بازی و بە زمانێكی ساكار و دڵپاكانە بانگەشە بۆ ڕزگاری نەتەوەیی دەكەن، لە چالاكیەكان دا بەشداری دەكەن و ئامادەن گیانی خۆیان بخەنە مەترسیەوە. ئەوان ڕۆڵێكی زۆر گرنگ دەبینن لە بە شەكاوەیی ڕاگرتنی ئاڵای خەبات دا. جێگای خۆیەتی حیزب و ڕێكخراوە نەتەوەییەكانیش گرنگی تەواو بەو چین و توێژانە بدەن و جێگای شیاوی خۆیان بدەنێ.

* ئەركی ژنانی كوردستان؟

وەڵام: ئەركی ژنان لە كوردستان دا هەمیشە گرنگ و كاریگەر بووە. هەم ڕۆلی دایك و ئیدارەی بنەماڵەیان لە ئەستۆ بووە و هەم لە خەباتی سیاسی و كۆمەڵایەتی دا ئەركیان وەئەستۆ گرتووە. دیارە هێندیك نەریتی خراپ بە نیسبەت ژنانەوە لە كۆمەلگای ئیمەدا هەیە، كە پیویستە هەم پیاوان و هەم ژنانی خەباتگێڕی ئێمە پێكەوە تیبكۆشن ئەو كۆسپانە لە ڕێگا هەڵگرن تا ژنانی كورد بە شێوەیەكی ئازاد و بە یەكسانی لە گەڵ پیاوان ڕۆلی خۆیان لە كۆمەڵگا و لە سیاسەت دا ببینن.

سەرچاوە
Serchawe

مەسەلەیەک کە جیگای تێڕامانە ئەوەیە کە زۆرجار بەشێک لە ژنان بۆخۆشیان ڕۆڵ دەبینن لە پاراستنی ئەو نەریتانەدا، یا کیشەکە لە پیاوان دا دەبینن نەک لە کلتور و فەرهەنگ دا. بۆیە لە جیاتی ئەوەی لەگەڵ پیاوانی ڕووناکبیر دژی نەریتە خراپەکان بوەستنەوە، دژی پیاوان بانگەشە دەکەن و هەوڵ نادەن مەسەلەکە لە ڕیشە دا چارەسەر بکەن.

⁎ بۆچی جودایی دین لە دەوڵەت باشە ؟

وەڵام: دین مەسەلەیەکی شەخسی و ڕووحی یە و پەیوەندی بە تاکەکانەوە هەیە. جگە لەوەش هیچ ڕێگا چارەیەکی بۆ گرفتە، ئابوری، کۆمەلایەتی، کارگێری و سیاسیەکان پێ نییە. دەوڵەتداری پیویستی بە پسپۆڕیی سەردەم هەیە و دەبێ لە خزمەتی هەموو چین و توێژەکان و دین و مەزهەبە جیاوازەکانی نێو کۆمەڵگادا بێ. جگە لەوەش لە هیچ کۆمەڵگایەک دا یەک دین، یا یەک مەزهەبی دیاریکراو بوونی نییە کە هەموو ئەندامانی ئەو کۆمەڵگایە پەیڕەوی لێ بکەن و ئەویش هەموویان وەک یەک چاو لێ بکا و بە هی خۆیان بزانێ. تەنانەت لە یەک دینیش دا هەموویان یەک مەزهەبیان نییە و هەموو بۆ یەکتر خۆمانە نین. هەرکام لەو دینانە، یا مەزهەبانە دەسەڵاتیان هەبێ ئەوانی دیکە نادیدە دەگرن و بە ناخودی دادەنێن. بۆیە دین، یا مەزهەب ئامرازێکی باش نییە بۆ ئیدارەی پێکەوە ژیانی جۆراوجۆریەکانی کۆمەڵگا. بۆیە هەرگیز دین یا مەزهەب نابێ تێکەڵ بە سیاسەت و دەسەلات بکرێ و هەر بەوەش دەتوانرێ دینەکە یا مەزهەبەکە بپارێزرێ.

⁎ ئایین تا چەندە دەوری بووە لە شوناسی نەتەوەیی دا؟

وەڵام: هەرچەندە لە مەیدانی خەباتی نەتەوەیی کوردستان دا، سەدان قارەمان، ڕێبەر و پێشمەرگە لە نێو توێژی خوێندەواری ئایینی و ئایین داران دا هەڵکەوتوون و لەو بارەوە خزمەتێکی زۆر کراوە، بەلام بە گشتی نەخشی ئایین لە ناساندنی شوناسی نەتەوەیی دا کەمە. ئەو خوێندەوار و ئایین دارانەش کە وەک پسپۆڕێکی ئایینی خزمەتیان بە شوناسی نەتەوەیی کردوە، ئەو کەسانە بوون کە ڕوویان لە مەیدانەکانی فەرهەنگی و سیاسی کردوە و لە ڕێگای سیاسەت کردن یا فەرهەنگیەوە یارمەتیان بە گەشە پێدانی شوناسی نەتەوەیی کردوە، نەک لە ڕێگای ئاینەکە خۆیەوە.

⁎ چۆنیەتیی دروستبوونی داعش؟

وەڵام: دروستبونی داعش یا لانی کەم بەهێز بوون و گەورەبونەوەی داعش چوار هۆکاری سەرەکی هەبوو. یەک زەمینەی فکری بۆ سەرهەڵدانی ئیسلامی توند ئاژۆ لە ناوچەدا بە زۆر هۆکار لە لێرەدا مەجالی باسکردنی نییە، دوو هەڵەی

کاربەدەستانی شیعە لە بەغدا نیسبەت بە سوننیەکان. سێ دەستتێوەردانەکانی کۆماری ئیسلامی ئێران لە وڵاتانی ئیسلامی و عەرەبی دا و چوار پاشماوەکانی ڕژیمی بەعسی عێراق بە تایبەت بەشی نیزامی کە لە دوای ڕوخانی ڕژیمی سەددام زۆر ناشیانە ژمارەیەکی زۆریان لێ ناردنەوە ماڵێ.

⁕ مرۆڤەکان مێژوو دروست دەکەن، یان ڕێکخراو و حیزبەکان؟

وەڵام: مێژوو دیارە لە لایەن مرۆڤەکانەوە، بەتایبەت ئەوانەی کە کاریگەریان لە سەر کۆمەڵگا هەیە دروست دەکرێ، جا چ لە نێو حیزب و ڕێکخراوەکان دا بن یا لە دەرەوەی حیزب و ڕیکخراوەکان. لایەنێکی جێگای داخی مێژوو ئەوەیە کە ئەوەی دروستی دەکا، ئەویش نای نووسیتەوە. بەڵکوو لە لایەن دەسەلاتی سەردەمەوە یا لە لایەن کەسانێکەوە دەنوسریتەوە کە زۆرتر ویستی خۆیان وێنا دەکەن تا ڕاستیەکانی مێژوو.

⁕ شانازی بە چییەوە دەکەی؟

وەڵام: شانازی بە وە دەکەم کە کوردم و لە بنەماڵەیەک هەڵکەوتووم کە بە سەربڵێندی دەتوانم ناوی بێنم، چونکە لە غەیری خزمەت کردن و قوربانی دان شتێکی دیکەی لەسەر نییە. بە تایبەتیش شانازی دەکەم کە شەهید مەلا ئاوارە بە منداڵی دەستی بەسەری دا هێناوم و برا چوکەی ئەو بووم. هەروەها شانازی بەوە دەکەم کە هەر لە تەمەنی هەژدە ساڵیەوە تا ئێستاش ئەندامی وەفاداری حیزبی دێموکڕاتی کوردستانم و بە خۆشیەوە لە ژیانی خۆم دا ئەگەر خزمەتیشم پێ نەکرابێ زیانم بە نەتەوەو نیشتمانەکەم نەگەیاندووە.

⁕ بەنیازی نووسینەوەی بیرەوەرییەکانت نیت؟

وەڵام: بێگومان بە نیازم ئەگەر تەمەن مۆڵەت بدا. بناغەشم داڕشتووە، بەڵام تا ڕاددەیەک لێی دەترسم و لە دیاریکردنی چوارچێوەکەی دا دوو دڵیم هەیە. چونکە ژیان و بەسەرهاتی من زۆر پڕ هەوراز و نشێوە و باسەکانی من زۆر کەس دەگرێتەوە. ساغ بوونەوە لەسەر ئەوەی کە چەندە هەموو شتەکان باس بکەی و چەندە هەموو هەڵە و ڕاستیەکان بدرکێنی و تا کوێ بە قازانجی نەتەوە و نیشتمانەکەتە باسی ڕاستیەکان بکەی زۆر دژوارە.

⁕ لەو ماوە درێژەی خەباتتان دا چ دەسکەوتێکی مێژووییتان وەدەست هێناوە؟

وەڵام: گەورەترین دەسکەوتی مێژوویی بۆ من بە باوەڕی خۆم ئەوەیە کە لە تەواوی تەمەنی خۆم دا هەرچی لەدەستم

هاتووە بۆ نەتەوە و نیشتمانەکەم و حیزبەکەم کردومە و بۆخۆشم بە ژیانی خۆم و ماڵ منداڵم ڕاگەیشتووم و هیچ چاوەڕوانیەکەم لە حیزبەکەم نەبووە.

⁕ لەباری کۆمەڵایەتی و سیاسیی ژیانت دا، لەچ شتێک پەشیمانی ؟

وەڵام: لە هیچ شتێک پەشیمان نیم جگە لەوەی کە لە قۆناغێکی ژیانم دا بڕیارم دا کوردستان بەجێ بێڵم و بێمە دەرەوەی وڵات. هەرچەند هەل و مەرج بەسەری دا سەپاندم و ڕەنگە هەرکەسی دیکەش بایە هەر ئەوەی کردبایە، لە گەڵ ئەوەش زۆرجار دەڵێم خۆزگە ئەو بڕیارەم نەدابایە.

⁕ سەمبولەکانی گەلی کوردستان لە دیدی جەنابتان کامانانە؟

وەڵام: ئەگەر مەبەستت هەمو کوردستان بێ، پێشەواقازی محممەد، ئاڵای کوردستان، کۆماری کوردستان، پێشمەرگە، تا ئێستا تەنیا ئەو چوار سیمبۆلە لە لایەن کوردی هەر چوار پارچەی کوردستانەوە قەبوڵ کراون و هەمووشیان بەرهەمی تێکۆشانی حیزبی دێموکڕاتی کوردستانن.

⁕ لێداوانت لەسەر ئەم کەسایەتیانە چیێە:

قازی محەمەد: ئەوەڵین سەرۆک کۆماری کوردستان، تەنیا ڕێبەرێک لە مێژووی تازەی کورد دا کە لە لایەن هەر چوارپارچەی کوردستانەوە وەک ڕێبەر قەبووڵ کراوە،

شێخ سەعید پیران: ڕێبەرە بەجەرگەکەی هەمو کورد لە قۆناغی پێش حیزبایەتی دا،

سمکۆ شکاک: نیشتمانپەروەرترین و ئازاترین سەرۆک هۆزی کورد،

شێخ مەحموود: یەکەمین و دوایین پاشای هەموو کوردستان،

مستەفا بارزانی: ئازاترین ڕێبەری جوڵانەوەی کورد لە سەدەی بیستەم دا،

د.قاسملوو: زاناترین، دیپلۆماتترین و سەربەخۆترین ڕێبەری کورد لە هەر چوارپارچەی کوردستان،

پیرە میرد: سیمبولی کوردێکی ڕەسەن و هونەرمەندێکی کورد،

عەبدوڵڵا گۆران: شاعیرێکی ڕۆمانتیک و سیاسیەکی چەپ،

مامۆستا هێمن: ناسکخەیاڵترین شاعیری کورد و ناسیۆنالیستیکی سیاسی، ئەدەبی و هونەری،

عەبدوڵڵا پەشێو: ئازاترین، خاوێنترین و بێ منەتترین شاعیری کورد،

شێرکۆ بێکەس: شاعیرێکی پڕ بەهرە لە ڕاددەی کوردستانی گەورەدا،

سوارە ئیلخانیزادە: شاعیرێکی ڕۆمانتیک، سروشتتی کوردستان ناس،کوردی زان، کورد پەروەر و جوانەمەرگ؟

*** پێشبینی و هەڵسەنگاندن بۆ داهاتووی کوردستان؟**

وەڵام: کوردستان داهاتوویەکی زۆر ڕووناکی لەبەردەمە. لە قوربانیەوە گۆڕاوە بۆ هێزێک کە دەتوانێ یارمەتی بکا بە جێگیر کردنی ئاسایشی جیهانی و سەقامگیری و پیکەوە ژیانی نەتەوە، ئایین و مەزهەبە جیاکان. ئەگەر کورد یەکبگرێ و لەو جایەگا گرنگە بە باشی کەڵک وەرگرێ، داهاتووی کوردستان ڕوونە.

٢٥- وەک کەسایەتی بەئەزموون چ لیدوان و پەیامێکت بۆ کچان و کوڕانی لاوی کورد هەیە؟

وەڵام: وەک کەسێک کە لە زۆر بواری نێونەتەوەیی، کوردستانی و ناوچەیی ئاگادارم، پەیامم بۆ کچان و کوڕانی لاوی کورد ئەوەیە کە، بە ئومێدیکی زۆرەوە بەدوای دەستەبەرکردنی مافە نەتەوەییەکانی خەڵکی کوردستان لە هەر چوارپارچەی کوردستانەوە بن. زەمینەی وەدیهاتنی ئاواتەکانی کورد بە درێژایی مێژوو هیچکات لە ئێستا ئامادەتر نەبووە. نەوەی داهاتوو پیویستە لەو زەمینەیە ئەوپەڕی کەڵک وەربگرێ. تکا لە کچان و کوڕانی لاوی کورد دەکەم کە خۆیان ڕێک خەن و لەو هەلە کەڵکی پێویست وەر بگرن. تکام ئەوەیە کە نەچنە نێو جەووی کێشەکانی ئەحزابی کوردیەوەو هەلە نەتەوەییەکە بقۆزنەوەو کار بکەن بۆ دامەزراندنی کیانی کوردی لە هەر پارچەیەکی کوردستان کە هەلی بۆ ڕەخسا.

ڕەزبەری ٢٧١٧ی کوردی - سێپتەمبەری ٢٠١٧ی زایینی

سپاس و پێزانین

بۆ هاوڕێ مستەفا شلّماشی بۆ وەڵام دانەوەی پرسیارەکان.

دەستان خۆش و هەروا قەڵەم ڕەنگین بن بۆ گەل و نیشتمان.

ڕەحمان نەقشی